

הַלְבוֹת בְּלִי הַמִּקְדָּשׁ פֶּרֶק ג

א. זָרַע לֹוִי כָּלוּ מִבְּדֵל לַעֲבוֹדַת הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמָר "בַּעֲת הַהִיא, הַבְּדִיל ה' אֶת-שֵׁבֶט הַלֵּוִי" (דברים י, ח); וּמִצְוֹת עָשָׂה לַהֲיוֹת הַלֵּוִיִּים פְּנוּיִין וּמוֹכְנִין לַעֲבוֹדַת הַמִּקְדָּשׁ, בֵּין רָצוּ בֵּין שְׁלֹא רָצוּ שֶׁנֶּאֱמָר "וְעָבַד הַלֵּוִי הוּא, אֶת-עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד" (במדבר יח, כג). וְכֵן לֹוִי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל מִצְוֹת לִוְיָהּ חוּץ מִדְּבַר אֶחָד, אֵין מִקְבְּלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּקְבַּל אֶת כָּלֵן.

ב. עֲבוֹדָה שְׁלֵהֵן הִיא שִׁיְהִיּוּ שׁוֹמְרִין אֶת הַמִּקְדָּשׁ, וְיִהְיֶה מֵהֵן שׁוֹעֲרִין לִפְתַּח שַׁעֲרֵי הַמִּקְדָּשׁ וּלְהַגִּיף דִּלְתוֹתָיו; וְיִהְיֶה מֵהֵן מְשׁוֹרְרִין לְשׁוֹרֵר עַל הַקֶּרֶבֶן בְּכָל יוֹם, שֶׁנֶּאֱמָר "וְיִשְׂרָאֵל, בְּשֵׁם ה' אֱלֹהָיו כָּכָל-אֶחָיו, הַלֵּוִיִּים" (דברים יח, ז) אֵינָה הוּא שְׂרוֹת שֶׁהוּא בְּשֵׁם ה', הֵוִי אוֹמֵר זֹו שִׁירָה.

ג. וּמִתִּי אוֹמְרִין הַשִּׁירָה: עַל כָּל עוֹלוֹת הַצִּבּוֹר הַחוּבָה, וְעַל שְׁלָמֵי עֲצֶרֶת בַּעֲת נִסּוּף הָיִין; אָבֵל עוֹלוֹת נִדְבָה שֶׁמִּקְרִיבִין הַצִּבּוֹר לְקִיץ הַמַּזְבֵּחַ, וְכֵן הַנִּסְכִּין הַבָּאִין בַּפָּנִי עֲצָמָן אֵין אוֹמְרִין עֲלֵיהֶן שִׁירָה.

ד. לֹוִי הָאוֹנֵן, מִתָּר לַעֲבֹד וּלְשׁוֹרֵר. וְאֵין פּוֹחֲתִין מִשְׁנִים עֶשֶׂר לִוְיִים עוֹמְדִים עַל הַדּוֹכָן בְּכָל יוֹם, לוֹמֵר שִׁירָה עַל הַקֶּרֶבֶן; וּמוֹסִיפִין עַד לַעֲוֹלָם. וְאֵין אוֹמְרִין שִׁירָה אֵלָּא בַּפֶּה בְּלֹא כָּלִי שְׁעִיקָר הַשִּׁירָה שֶׁהִיא עֲבוֹדָתָם, בַּפֶּה.

ה. וְאַחֲרֵים הָיוּ עוֹמְדִים שֵׁם מִנְּגִנִּין בְּכָלִי שִׁיר מֵהֵן לִוְיִים וּמֵהֵן יִשְׂרָאֵלִיִּים מִיַּחֲסִין הַמְּשִׁיאִין לַכֹּהֲנָה, שְׂאִין עוֹלָה עַל הַדּוֹכָן אֵלָּא מִיַּחֲס; וְאֵין אֵלּוֹ הַמְּשׁוֹרְרִים עַל פִּי הַכֹּלִים, עוֹלִין לְמִנִּין הַשְּׁנִים עֶשֶׂר.

ו. וּבִמָּה הֵם מִנְּגִנִּין, בְּנִבְלִים וּחֲלִילִים וְכַנּוֹרוֹת וְחִצּוֹצְרוֹת וְהַצִּלְצֹל. וְאֵין פּוֹחֲתִין מִשְׁנֵי נִבְלִים, וְלֹא מוֹסִיפִין עַל שְׁשָׁה; וְאֵין פּוֹחֲתִין מִשְׁנֵי חֲלִילִים, וְלֹא מוֹסִיפִין עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר; וְאֵין פּוֹחֲתִין מִשְׁתֵּי חִצּוֹצְרוֹת, וְלֹא מוֹסִיפִין עַל מֵאָה וְעֶשְׂרִים; וְאֵין פּוֹחֲתִין מִתְּשַׁעַה כַּנּוֹרוֹת, וּמוֹסִיפִין עַד לַעֲוֹלָם; וְהַצִּלְצֹל, אֶחָד בַּלְבָּד.

ז. בִּימֵי הַמוֹעֲדוֹת כָּלֵם, וּבִרְאשֵׁי חֳדָשִׁים, הָיוּ הַכּוֹהֲנִים תּוֹקְעִים בַּחֲצוֹצְרוֹת בְּשַׁעַת הַקֶּרֶבֶן, וְהַלִּוִּים אוֹמְרִין שִׁירָה שֶׁנֶּאֱמָר "וּבַיּוֹם שֶׁמָּחַתְכֶם וּבַמוֹעֲדֵיכֶם, וּבִרְאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת" (במדבר י, ?).

ח. הַחֲצוֹצְרוֹת הֵינָה נַעֲשִׂית מִן הָעֶשֶׂת שֶׁלְכֶסֶף: עָשָׂה אוֹתָהּ מִן הַגְּרוֹטָאוֹת שֶׁלְכֶסֶף, כְּשֶׁרָה; מִשְׁאָר מִיָּנִי מִתְּכוֹת, פְּסוּלָה. וְהַחֲלִילִין שֶׁהָיוּ מִנְּגִנִּין בָּהֶן הָיָה אֲבוֹב שְׁלֵהֵן שֶׁלְקָנָה, מִפְּנֵי שֶׁקוֹלוֹ עָרֵב; וְלֹא הָיָה מְחִלֵּק אֵלָּא בְּאֲבוֹב יְחִידִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחִלֵּק יָפָה.

ט. בְּשָׁנִים עֶשֶׂר יוֹם בַּשָּׁנָה, הַחֲלִיל מִכָּה לְפָנֵי הַמַּזְבֵּחַ בַּשְּׁחִיטָה פֶּסַח רֵאשׁוֹן, וּבַשְּׁחִיטָה פֶּסַח שֵׁנִי, וּבַיּוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁלְפֶסַח, וּבַיּוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁלְעֶצֶרֶת, וּבַשְּׁמוֹנֶת יָמֵי הַחֵג. וְהַחֲלִיל זֶה דוֹחָה שַׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חֲלִיל שֶׁלְקָרֶבֶן, וְהַחֲלִיל שֶׁלְקָרֶבֶן עֲבוֹדָה הוּא, וְדוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת.

י. אֵין בֶּן לֹוִי נִכְנָס לַעֲזֹרָה לַעֲבוֹדָתוֹ, עַד שֶׁיִּלְמְדוּהוּ חֲמֵשׁ שָׁנִים תַּחֲלָה: שֶׁנֶּאֱמָר "זֹאת, אֲשֶׁר לְלִוִּים: מִבֶּן חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה"

(במדבר ח, כד), וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר "מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה" (במדבר ד, ג; ועוד שש פעמים בהמשך הפרק) הָא פִּיצַד, חֲמֵשׁ לַתְּלֻמוֹד. וְאִינוּ נִכְנָס לַעֲבוֹדָה, עַד שֶׁיִּגְדִּיל וְיִהְיֶה אִישׁ שֶׁנֶּאֱמָר "אִישׁ אִישׁ עַל-עֲבֹדָתוֹ" (במדבר ד, יט; במדבר ד, מט).

יא. זֶה שֶׁנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה בְּלוֹיִים "וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה, יָשׁוּב מִצִּבָּא הָעֲבֹדָה" (במדבר ח, כה) אִינוּ אֵלָּא בְּזִמָּן שֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִין הַמִּקְדָּשׁ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְאִינָהּ מִצְוָה הַנוֹהֶגֶת לְדוֹרוֹת. אֲבָל לְדוֹרוֹת, אֵין הַלֹּי נִפְסָל בְּשָׁנִים; וְלֹא בְּמוֹמִין אֵלָּא בְּקוֹל כְּשִׁיתְקַלְקֵל קוֹלוֹ מֵרַב הַזִּקְנָה, יִפְסָל לַעֲבוֹדָתוֹ בַּמִּקְדָּשׁ. וְיִרְאֶה לִי שֶׁאִינוּ נִפְסָל אֵלָּא לֹא־מֵר שִׁירָה, אֲבָל יִהְיֶה מִן הַשּׁוֹעֲרִים.

יב. שְׁמוּאֵל הַרֹאֶה וְדוֹיד הַמֶּלֶךְ, חִלְקוּ הַלֹּיִים לַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת; וְעוֹבֵד מִשְׁמֵר בְּכָל שַׁבָּת. וְכָל אֲנָשֵׁי הַמִּשְׁמֵר, מִחֵלֶק אוֹתָם רֹאשׁ הַמִּשְׁמֵר לְבִתֵּי אָבוֹת; וְכָל יוֹם מִיְמֵי הַשַּׁבָּת, עוֹבְדִים בּוֹ אֲנָשִׁים יְדוּעִים. וְרֹאשֵׁי הָאָבוֹת מִחֵלְקִין אֵלּוֹ הָעוֹבְדִים בַּיּוֹם שְׁלֹהֵן, אִישׁ אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ.

יג. וְכָל הַלֹּיִים מְזַהְרִין עַל עֲבוֹדַת הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁנֶּאֱמָר "אֶךָ אֶל-כָּלִי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל-הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרְבוּ, וְלֹא-יָמְתוּ" (במדבר יח, ג) לֹא יִקְרְבוּ לַעֲבוֹדָה, אֲבָל לִגַּע מִתְּרִין. וְכַשֵּׁם שֶׁהַלֹּיִים מְזַהְרִין שֶׁלֹּא לַעֲבֹד עֲבוֹדַת הַכּוֹהֲנִים כִּךְ הַכּוֹהֲנִים מְזַהְרִין שֶׁלֹּא לַעֲבֹד עֲבוֹדַת הַלֹּיִים, שֶׁנֶּאֱמָר "גַּם-הֵם גַּם-אַתֶּם" (שם). וְכֵן הַלֹּיִים עֲצָמָם מְזַהְרִין, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אֶחָד מְלָאכַת חִבְרוֹ, שֶׁלֹּא יִסִּיעַ הַמִּשְׁוֹרֵר לְשׁוֹעֵר, וְלֹא הַשּׁוֹעֵר לְמִשְׁוֹרֵר שֶׁנֶּאֱמָר "אִישׁ אִישׁ עַל-עֲבֹדָתוֹ, וְעַל-מִשְׁאוֹ" (במדבר ד, מט).

יד. לֹוִיִּם שֶׁעָבְדוּ עֲבוֹדַת הַכּוֹהֲנִים, אוֹ שֶׁסִּיעַ לוֹי בְּמִלָּאכָה שֶׁאִינָהּ מְלָאכָתוֹ חִיבִין מִיתָה בְּיַדִּי שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמָר "וְלֹא-יָמְתוּ" (במדבר יח, ג); אֲבָל כּוֹהֵן שֶׁעָבַד עֲבוֹדַת לוֹי אִינוּ בְּמִיתָה, אֵלָּא בְּלֹא תַעֲשֶׂה.